

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/979

20. september 2017

Revidering av regionale bygdeutviklingsprogram

Vi viser til jordbruksoppgjøret 2017 og Prop. 141 S (2016-2017) der det framgår at regionale bygdeutviklingsprogram (RBU) bestående av regionale næringsprogram, regionale miljøprogram og regionalt skog- og klimaprogram skal revideres innen 1.1.2019. I dette brevet vil vi gi nærmere føringer for dette arbeidet.

RBU skal følge opp nasjonal landbrukspolitikk, og inneholde regionale planer og virkemidler for å fremme landbruksbasert næringsutvikling og målrette miljø- og klimaarbeidet. Vi legger til grunn at det blir tatt utgangspunkt i sentrale landbrukspolitiske dokumenter som årlige jordbruksoppgjør, meldinger til Stortinget og relevante strategier. Følgende dokumenter med tilhørende innstillinger fra næringskomiteén er særlig relevante for arbeidet:

- Meld. St. 11 (2016-2017) *Endring og utvikling. En fremtidsrettet jordbruksproduksjon,*
- Meld. St. 6 (2016-2017) *Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring* og
- Meld. St. 31 (2014-2015) *Garden som ressurs- marknaden som mål.*

I tillegg er følgende strategier viktige:

- Regjeringens bioøkonomistrategi - *Kjente ressurser uante muligheter*
- *Opplevelingar for ein kvar smak- strategi for reiseliv basert på landbruket og reindrifta sine ressursar.*

RBU består av tre hovedelementer:

- Regionalt næringsprogram (RNP)
- Regionalt miljøprogram (RMP)
- Regionalt skog- og klimaprogram (RSK)

Målsettingen er å styrke og samordne det regionale miljø-, klima- og næringsarbeidet. Dette skal bidra til økt mobilisering av lokale ressurser og økt verdiskaping og konkurransekraft for næringen. Det skal utarbeides en samlet, overordnet strategi i de regionale bygdeutviklingsprogrammene i hver region der potensielle synergier mellom de ulike aktivitetene/programmene skal synliggjøres.

Regionalt bygdeutviklingsprogram skal utarbeides i det regionale partnerskapet bestående av fylkesmannen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge og faglagene i landbruket. Andre aktører kan trekkes inn i arbeidet ved behov. Det forutsettes at det er en god kobling mot fylkeskommunens regionale planstrategier. Harmonisering av regionale bygdeutviklingsprogram med pågående planarbeid og regionalt utviklingsarbeid for øvrig, må vurderes ut fra hva som finnes av eksisterende planer i det enkelte fylke.

Regional prosess for revidering av RBU

Ny programperiode vil gjelde for 2019-2022. Det må settes av tid til gode regionale prosesser i 2018. Programmene må ferdigstilles innen desember 2018, da det for enkelte ordninger må være tid til utvikling av nytt søknadsmateriell og regelverk i god tid før søknadsomgangen 2019. Det legges til grunn at de fylkesmannsembetene som er vedtatt sammenslått fra 2019 samarbeider om utformingen av bygdeutviklingsprogrammene i samarbeid med det regionale partnerskapet. Det må også tas høyde for ny regionstruktur og nye regioner gjeldende fra 2020. Regionalt bygdeutviklingsprogram skal ikke godkjennes av departementet, men sendes til departementet, og vil være tema på styringsmøtene mellom fylkesmannsembetene og LMD og i øvrig arbeid med mål- og resultatstyring. For regionalt miljøprogram vil Landbruksdirektoratet gjøre en utsjekk av programmene før fastsettelse i fylkene.

Forsøk i Trøndelag

Som en del av regionreformen jf. Meld. St. 22 (2015-2016), Innst. S 337 (2015-2016) er det vedtatt en 2 årig forsøksordning der Trøndelag fylkeskommune får ansvaret for regionalt næringsprogram i landbruket. Forsøket gjelder fra 1. januar 2018, og næringsprogrammet skal utarbeides i samarbeid med det regionale partnerskapet. Målet med forsøket er å se om det er mulig å utvikle en forvaltning som tar hensyn til nasjonal landbrukspolitikk, samtidig som det blir åpnet for økt innvirkning fra regionalt folkevalgt nivå. Forsøket skal evalueres.

Nærmere om regionale næringsprogram (RNP)

RNP skal gi strategisk retning for det regionale arbeidet med næringsutvikling i landbruket, og synliggjøre landbrukets muligheter og bidrag til det samlede næringsutviklingsarbeidet i regionen. Strategien skal løfte frem potensiale for utviklingen innenfor både tradisjonelt landbruk og andre landbruksbaserte næringer.

Utrednings- og tilretteleggingsmidler i landbruket¹ og investerings- og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket (IBU-midlene) er konkrete virkemiddel som skal bidra til å nå målene i de regionale strategiene. I tillegg forvalter fylkeskommunene midler til

¹ Jf. Prop. 84 S (2016-2017), Innst. 385 S (2016-2017) vil ansvaret for forvaltningen av midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak bli overført fra fylkesmannen til fylkeskommunene fra 2020.

rekruttering og kompetanse i landbruket. Midlene fordeles ut regionalt etter en fastsatt fordelingsnøkkel. RNP må utarbeides innenfor rammene av nasjonale føringer gitt av regjering og Storting.

Det er gitt følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midlene i forbindelse med årets jordbruksoppgjør:

- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte.
- Maksimal prosentsats for investering i produksjonsanlegg blir hevet fra 33 pst. til 35 pst. av kostnadsoverslaget for investeringen.
- Det blir satt en øvre grense for tilskudd på 2 mill. kroner per prosjekt, med unntak for prosjekt i Troms og Finnmark.
- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.
- Lønnsomhetsvurderinger av prosjektene skal ligge til grunn for tildeling av midler.
- Ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader.
- Det skal tas hensyn til nye krav til dyrevelferd, herunder kravet om løsdriftsfjøs, og behov for fornying av driftsapparatet ved søknadsbehandling.
- Innen saueproduksjon skal støtte til økologiske saueprodusenter som må foreta større investeringer pga. endrede krav til liggeareal som følge av implementering av EUs økologiregelverk fra mars 2017 prioriteres.
- Søknader om investering innen pelsdyrnæringen skal behandles på lik linje med andre produksjoner. Investeringsstøtte til minkhold skal derimot bare gis til produsenter som skal foreta større investeringer som følge av omlegging til drift uten gruppehold av mink, eller til nye aktører som vil starte opp uten gruppehold.
- Prosjekt med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, f.eks. ved bruk av tre som byggemateriale.
- Ved søknader som omfatter utbygging av gjødsellager skal tiltak som bidrar til reduserte utslipp prioriteres, f.eks. gjødsellager med overdekke eller 10-12 måneders lagringskapasitet.
- Fra 2018 skal det regionale partnerskapets strategiske føringer avgrenses til prioritering mellom ulike produksjoner i den enkelte region. Faglagene inngår i de regionale partnerskapene.

Utover dette skal det ikke utarbeides detaljerte føringer eller regelverk for bruken av IBU-midlene regionalt. Det vises for øvrig til Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket med oppdaterte tilskuddssatser gjeldende fra 1.7.2017.

Nærmere om regionale miljøprogram (RMP)

Landbruksdirektoratet har startet arbeidet med revidering av Nasjonalt miljøprogram for en ny periode. Som en oppfølging av Meld. St. 11 (2016–2017) skal klima i større grad vektlegges i revidert Nasjonalt miljøprogram, dette skal også følges opp ved revidering av regionale miljøprogram og kommunale tiltaksstrategier. Ny programperiode for regionale miljøprogram skal iverksettes for søknadsåret 2019. I programmet skal det være en beskrivelse av miljøutfordringer i fylket og på bakgrunn av disse, prioriteringer for hvordan man vil følge opp med tiltak. Programmet skal også gi føringer for prioriteringer i de kommunale tiltaksstrategier for bruk av SMIL-midler. Det forventes at tiltak som kan bidra til reduserte utslipp til luft innlemmes i de reviderte miljøprogrammene.

Nærmere om regionalt skog- og klimaprogram (RSK)

Regionalt skog- og klimaprogram skal fortsatt omfatte ordningene for tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer, jf. forskrift nr. 449 av 4. februar 2004 om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer, og tilskudd til skogsvegbygging og til drift med taubane og hest, jf. forskrift nr. 447 av 4. februar 2004 om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket². Programmet bør inneholde en kortfattet beskrivelse av status og regionale utfordringer på disse områdene og hvordan virkemidlene skal prioriteres brukt. Programmet skal bygge opp under et aktivt og bærekraftig skogbruk, for økt verdiskaping og klimabidrag, slik det går fram av Meld. St. 6 (2016-2017) *Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring*.

Med hilsen

Anne Marie Glosli
ekspedisjonssjef

Kristin Orlund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruksdirektoratet
Innovasjon Norge
Innovasjon Norge
Landbruksdirektoratet
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

² Jf. Prop. 91 L (2016-2017), og Innst. 376 L (2016-2017) vil ansvaret for forvaltningen av nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) med tilskudd til skogsveger, taubane og hest og annet i sin helhet overføres fra fylkesmannen til kommunene fra 2020.

Adresseliste

Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107	OSLO
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	DRAMMEN
Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Grønland 32	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Statens Hus	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS

Hedmark fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325	HAMAR
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset - Postmottak	6404	MOLDE
Nordland fylkeskommune		8048	BODØ
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Sentrum Askedalen 2	6863	LEIKANGER
Sør-Trøndelag fylkeskommune	PB 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Vest-Agder fylkeskommune	Serviceboks 517 Lund	4605	KRISTIANSAND S
Vestfold fylkeskommune	Postboks 2163	3103	TØNSBERG
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG